

TRÁPENIE POISŤOVNÍ

ÚVOD

„*Starosť a trápenie – života korenie*“

Slovenské príslovie

„Legislatívne trápenie – rekodifikácia OZ“

- ❖ Ministerstvo spravodlivosti SR listom z 15.10.2018 oslovilo okrem iného SLASPO s informáciou, že začína prvú etapu rekodifikácie Občianskeho zákonníka (OZ).
- ❖ SLASPO v reakcii pripravilo návrh paragrafového znenia devätnástej hlavy OZ spolu s jeho dôvodovou správou.
- ❖ Odvtedy sa situácia nezmenila a návrh možno leží niekde.....

„Legislatívne trápenie – novelizácia PZP“

V roku 2023 bol do pripomienkovania zo strany MF SR predložený návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 381/2001 Z. z., cieľom bola jednak:

- a) implementácia Smernice Európskeho parlamentu a Rady EÚ) 2021/2118 z 24. novembra 2021, ktorou sa mení smernica 2009/103/ES a
- b) obmedzenie maximálnej výšky postihu (náhrady vyplateného plnenia) uplatneného zo strany poisťovní - aplikačná prax a jej problémy???

„Legislatívne trápenie – novelizácia PZP“

V doplňujúcom návrhu sa navrhuje v niektorých prípadoch porušenia zákona zníženie maximálnej výšky postihu na 50 % alebo 30 % poistného plnenia s odôvodnením, že nie každé porušenie zákona o PZP predstavuje závažné porušenie s uplatnením 100% postihu v prípadoch porušenia tzv. oznamovacích povinností či povinnosti zotrvať na mieste nehody.

JE TO VÔBEC TREBA RIEŠIŤ???

1. K 31.12.2023 mala KOOP na trhu PZP v SR podiel na úrovni 31,08%.
2. K 31.12.2023 bolo doručených 1 257 podaní týkajúcich sa procesu likvidácie poistných udalostí NŽP, z toho 57 sa týkalo postihu podľa ust. § 12 PZP

„Legislatívne trápenie – novelizácia PZP“

Názor poisťovne (1. časť):

- ❖ Právo postihu je tradičným a najdôležitejším právnym prostriedkom, ktorý okrem funkcie náhrady časti vyplatených plnení, plní aj preventívnu funkciu.
- ❖ Okrem uvedenej reparačnej a preventívnej funkcie, plní ale aj represívnu funkciu zameranú na vynucovanie náhrady v prípade porušenia stanovených povinností zo strany škodcu

„Legislatívne trápenie – novelizácia PZP“

Názor poisťovne (2. časť):

- ❖ Postih by mal byť primeraný, avšak primeranosť by mala byť určená na základe iných atribútov (zohľadnenie okolností, za ktorých škoda vznikla, príp. skúmanie osobných, zárobkových a majetkových pomerov osoby, ktorá škodu spôsobil).
- ❖ Ide o akési umelé znižovanie bez ohľadu na ďalšie skutočnosti, z ktorých by mala primeranosť náhrady vychádzať.
- ❖ Nízka výška náhrady zároveň neplní „výchovný - preventívny“ účel voči poisteným.

„Legislatívne trápenie – novelizácia PZP“

Názor poisťovne (3. časť):

- ❖ MF SR rieši zástupnú tému.
- ❖ MF SR nereaguje na skutočnosť, že problematika náhrady nemajetkovej ujmy z PZP je riešená výhradne len cestou súdnych rozhodnutí, a to napriek tomu, že počet prípadov každoročne narastá a s ním aj častokrát prekvapivé rozhodnutia všeobecných súdov pokiaľ ide o výšku nárokov, osoby uplatňujúce nárok alebo plynutie premlčania.
- ❖ Ani nároky na náhradu nemajetkovej ujmy z PZP nie sú legislatívne riešené.

Prečo závažná problematika náhrad nemajetkovej ujmy z PZP môže byť „riešená len“ rozhodovacou praxou súdov a „problém“, ktorý neexistuje, musí byť riešený legislatívne a nepostačujú „pravidlá“ dané rozhodovacou praxou súdov ???

„Legislatívne trápenie – novelizácia PZP“

Názor poisťovne (4. časť – Súdna prax)

„.....je to práve otázka proporcionality, ktorú je potrebné skúmať zo strany všeobecného súdnictva, pričom uplatnenie regresu jednoznačne musí byť zo strany poisťovateľa riadne zdôvodnené. Povinnosťou účastníkov právneho vzťahu je dodržiavať zákonné a zmluvné záväzky, no súčasne musia všetci zainteresovaní konať férovo. Pokiaľ mierne oneskorenie nespôsobí žiaden negatívny následok a k danej situácii pristúpia dôvody hodné osobitného zreteľa (nevedomosť o škode, vážne zranenie manželky a jej následné onkologické ochorenie, akútne starosti s tým spojené), nesmie ich súd opomenúť. Právo v sebe musí mať aj aspekt empatie, pričom priznávanie obdobných nárokov ako v posudzovanej veci môže často narážať na samu podstatu dobrých mravov.“

Nález ÚS SR, sp. zn. III. ÚS 90/2021

„Legislatívne trápenie – novelizácia PZP“

Názor poisťovne (4. časť – Súdna prax)

„Aplikácia dvoch komponentov – výšky plnenia a miery jej percentuálneho zníženia a okolností, za ktorých došlo ku škode – nie je dostatočným podkladom pre záver o primeranosti regresnej náhrady. Je nevyhnutné aplikovať súčasne aj tretí komponent, t. j. konkrétne pomery toho, kto škodu spôsobil, lebo len tak možno dosiahnuť účel regresnej náhrady. Skúmanie pomerov toho, kto škodu spôsobil, umožní primerane určiť výšku regresnej náhrady tak, aby plnila výchovný (odstrašujúci) účinok, a vyhnúť sa tomu, aby výška regresnej náhrady nebola príliš nízka – keď nenaplní svoj účel a na druhej strane, aby – nebola (ekonomicky) likvidačná.“

Nález ÚS SR, sp. zn. IV. ÚS 377/2018

„Legislatívne trápenie – novelizácia PZP“

Názor poisťovne (5. časť):

- ❖ Pprečo keď „riešime problémy aplikačnej praxe“ nemožno v SR z podmienok PZP krytia vylúčiť náhradu škody na čelnom skle???

Vid' úprava v Rakúsku

- ❖ Rakúska právna úprava („*Kraftfahrzeug – Haftpflichtversicherungsgesetz*“) **nekryje škody spôsobené na čelnom skle kameňom alebo iným predmetom vymršteným kolesom iného motorového vozidla a**
- ❖ **Súdna prax v Rakúsku nepriznáva odškodnenie škody spôsobenej na čelnom skle kameňom alebo iným predmetom vymršteným spod kolies iného motorového vozidla z PZP**

„Súdna prax – nemajetková ujma a premlčanie“

Rozsudok NS SR, sp. zn. 4Cdo201/2021 z 30.11.2022

- ❖ premlčanie priameho nároku poškodeného voči poisťovni sa však nedotýka povinnosti poisťovne poskytnúť poistné plnenie za poisteného (v mene poisteného) poškodenému na základe rozsudku vydanému iba voči poistenému;
- ❖ nárok na náhradu nemajetkovej ujmy je zásahom do súkromného a rodinného života zavinením dopravnej nehody a je nárokom hradeným z PZP a
- ❖ v takýchto prípadoch je potrebné prihliadať na § 104 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti.

„Súdna prax – nemajetková ujma a premlčanie“

Pre pripomenutie:

„**Škodou** pre účely PZP je aj **nemajetková ujma** spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná

Uznesenie NS SR, sp. zn. 2Cdo/234/2018 z 30.09.2019

Na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku voči osobe, ktorá škodu spôsobila.

Ust. § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z.

„Súdna prax – nemajetková ujma a premlčanie“

Pre pripomenutie:

Legislatívny odkaz v ust. § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. potom odkazuje na ust. § 106 OZ, ktorý stanovuje vo svojom odseku 1 pri náhrade škody 2 ročnú premlčaciu dobu a v odseku 2 trojročnú objektívnu premlčaciu dobu.

PROBLÉM APLIKAČNEJ PRAXE

Asi by bolo vhodné nielen problematiku premlčania náhrady nemajetkovej ujmy z PZP legislatívne upraviť, nech v tom nie je zmätok....

„Náhradné vozidlá“

- Dokiaľ nie je škodlivý následok dopravnej nehody **reparovaný** navrátením do pôvodného stavu (buď opravou poškodeného vozidla, alebo vyplatením ceny poškodeného vozidla) tak protiprávny stav trvá.
- K reparácii vzniknutej škody teda pri tzv. totálnej škode dôjde až vtedy, keď bude **vyplatená** čiastka zodpovedajúca cene poškodeného vozidla.
- Oznámiť poškodenému vznik totálnej škody na poškodenom vozidle môže poisťovňa – v kontexte záverov Ústavného súdu SR - **výlučne spôsobom ako predpokladá § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z.z.**
- Inými slovami, zákonom upravené písomné oznámenie poisťovne o totálnej škode (t.j. oznámenie o ukončení šetrenia a výške plnenia) **nemôže byť z hľadiska zákonného dôkazu o vzniku totálnej škody nahradené predbežnou informáciou poisťovne o neekonomickej oprave vozidla.**

Nález ÚS SR, sp. zn. III. ÚS 602/2022, zo dňa 16.02.2023

„Náhradné vozidlá“

Kritéria posudzovania nájmu náhradného vozidla – účelnosť a primeranosť doby nájmu

- ❖ účelnosť (hospodárnosť) nájmu;
 - doba nájmu by nemala byť dlhšia ako doba opravy;
 - po dobu kedy sa vozidlo neopravuje, ale je inak pojazdné nevzniká nárok na náhradu nákladov
 - primeranou dobu nájmu pri totálnej škode je doba do výplaty plnenia zo strany poisťovne a
 - účelnosť nákladov a s tým spojená primeraná doba nájmu pri čiastkovej škode zanikla okamihom, kedy došlo k ukončeniu opravy vozidla, t.j. kedy sa opravené vozidlo dostane do dispozičnej sféry poškodeného na ďalšie používanie.

„Náhradné vozidlá“

Kritéria posudzovania nájmu náhradného vozidla – cena nájmu

- ❖ posúdenie výšky nájomného, ktorá by mala by zodpovedať obvyklým trhovým cenám;
 - poškodený nie je povinný vykonávať prieskum trhu a hľadať najlacnejší nájom
 - poškodený nie je povinný vozidlo prenajať u zmluvného partnera poisťovne (ak je takýto nájom lacnejší v porovnaní s nájomom u nezmluvných prenajímateľov, nenavyšuje poškodený týmto výšku škody???)

Avšak nedochádza zo strany niektorých nájomcov (podnikateľov) k parazitovaniu na systéme PZP

„Náhradné vozidlá“

Kvízová otázka na záver tematiky nájom náhradného vozidla?

Je možno v prípade nájmu náhradného vozidla hovoriť u poškodeného o vzniku situácie obdobnej bezdôvodnému obohateniu, ak jeho vozidlo počas trvania opravy a súvisiaceho nájmu nie je užívané, t.j. opotrebovávané???

Možno v takomto prípade uplatniť amortizáciu alebo prísne postupovať v duchu zásady „*neminem leadere*“???

„čo dodať na záver“

Slová klasika

„Bez trápenia niet pokroku“

Frederik Douglas
Americký politik, vydavateľ a autor

1818 - 1895

ÚPLNÝ Z Á V E R

***Ďakujem za pozornosť a
trpezlivosť***